

Högskoleverkets årsrapport **2006**

Fickformat

HÖGSKOLEVERKET
Swedish National Agency for Higher Education

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Högskoleverkets årsrapport 2006

Fickformat

Utgiven av Högskoleverket 2006

Högskoleverkets rapportserie 2006:39 R

ISSN 1400-948X

Innehåll Högskoleverket, avdelningen för statistik och analys, **Anders Wiberg**

Grafisk form Högskoleverkets informationsavdelning, **Alexander Florencio**

Tryck **Davidsons Tryckeri AB**, Växjö, oktober 2006

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Förord	4
Högskolesektorn	5
Ett långt perspektiv	17
Grundutbildning	22
Regionala skillnader	29
Könsuppdelad utbildning	32
Forskarutbildning	34
Forskningsfinansiering	36
Ekonomi	38
Personal	39
Arbetsmarknad	44
Internationellt	49

Förord

DENNA KORTVERSION ÄR en sammanfattning av *Årsrapport för universitet & högskolor 2006*. Målet är att kunna erbjuda en snabb och aktuell översikt av verksamheten inom högskolesektorn. Mer detaljerad information och statistik finns tillgänglig på www.hsv.se. Där finns årsrapporten med tillhörande tabellbilaga, statistiska meddelanden, Högskoleverkets NU-databas samt databaser med uppgifter om regional rekrytering, nyckeltal, jämställdhet och sökandetryck. Dessutom finns en manual som innehåller begrepp och definitioner. Det finns också en engelsk sammanfattning av årsrapporten.

Högskolesektorn

DET FINNS 36 lärosäten inom den statliga högskolesektorn, varav 14 universitet, 15 högskolor inklusive Lärarhögskolan i Stockholm och Idrottshögskolan i Stockholm samt 7 fristående konstnärliga högskolor i Stockholm. Det finns också 13 lärosäten med enskilt huvudmannaskap, varav Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping har rätt att utfärda examina inom forskarutbildning. Därutöver finns det 12 institut med rätt att endast utfärda psykoterapeutexamen.

Universitet och högskolor i Sverige 2005

Statlig huvudman		
Uppsala universitet	UU	www.uu.se
Lunds universitet	LU	www.lu.se
Göteborgs universitet	GU	www.gu.se
Stockholms universitet	SU	www.su.se
Umeå universitet	UmU	www.umu.se
Linköpings universitet	LiU	www.liu.se
Karolinska institutet	KI	www.ki.se
Kungl. Tekniska högskolan	KTH	www.kth.se
Luleå tekniska universitet	LTU	www.ltu.se
Sveriges lantbruksuniversitet	SLU	www.slu.se
Karlstads universitet	KaU	www.kau.se
Mittuniversitetet	MiU	www.miun.se
Växjö universitet	VxU	www.vxu.se
Örebro universitet	ÖU	www.oru.se
Högskolan i Kalmar	HK	www.hak.se
Blekinge tekniska högskola	BTH	www.bth.se
Malmö högskola	MaH	www.mah.se
Mälardalens högskola	MdH	www.mdh.se
Enskild huvudman		
Chalmers tekniska högskola	CTH	www.chalmers.se
Handelshögskolan i Stockholm	HHS	www.hhs.se
Högskolan i Jönköping	HJ	www.hj.se

Tabell 1. Lärosäten med rätt att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning.

Statlig huvudman

Högskolan i Borås	HB	www.hb.se
Högskolan Dalarna	HDa	www.du.se
Högskolan i Gävle	HiG	www.hig.se
Högskolan på Gotland	HG	www.hgo.se
Högskolan i Halmstad	HH	www.hh.se
Högskolan Kristianstad	HKr	www.hkr.se
Högskolan i Skövde	HS	www.his.se
Högskolan Väst	HV	www.hv.se
Gymnastik- och idrotts- högskolan	GIH	www.ihs.se
Lärarhögskolan i Stock- holm	LHS	www.lhs.se
Södertörns högskola	SH	www.sh.se
Danshögskolan	DH	www.danshogskolan.se
Dramatiska institutet	DI	www.draminst.se
Konstfack	KF	www.konstfack.se
Kungl. Konsthögskolan	KKH	www.kkh.se
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	KMH	www.kmh.se
Operahögskolan i Stockholm	OH	www.operahogskolan.se
Teaterhögskolan i Stockholm	TH	www.teaterhogskolan.se

fortsättning på nästa sida

Enskild huvudman

Ericastiftelsen	ES	www.ericastiftelsen.se
Ersta Sköndal högskola	ESH	www.esh.se
Gammelkroppa skogsskola	GSs	www.gammelkroppa.pp.se
Johannelunds teologiska högskola	JTH	www.johannelund.se
Teologiska Högskolan, Stockholm	THS	www.ths.se
Örebro teologiska högskola	ÖMS	www.orebromissionsskola.com
Beckmans designhögskola	BDH	www.beckmans.se
Stockholms musikpedagogiska institut	SMI	www.smi.se
Röda korsets högskola	RKS	www.rkh.se
Sophiahemmet högskola	ShH	www.sophiahemmethogskola.se

Anmärkning: Dessutom finns tolv utbildningsanordnare med examensrättigheter för psykoterapeututbildning

Tabell 2. Lärosäten med rätt att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning.

Nyckeltal för högskolesektorn

Nybörjare vid lärosäten 2004/05	142 401
Första gången i högskoleutbildning 2004/05	81 838
Andel nybörjare på förstahandsval (procent)	73
Kvarvarande år 2 (procent)	65
Medianålder, högskolenybörjare	22,3
Andel män, högskolenybörjare (procent)	44
Andel med arbetarbakgrund (procent)	24
Jämförelsetal, social bakgrund	0,71
Andel med utländsk bakgrund (procent)	16
Jämförelsetal, utländsk bakgrund	0,95
Andel med högskoleutbildade föräldrar (procent)	30
Jämförelsetal, föräldrars utbildning	1,48
Antal studenter höstterminen 2005	331 062
Antal helårsstudenter år 2005	295 172
Antal helårsprestationer år 2005	243 538
Prestationsgrad år 2005 (procent)	83
Antal helårsstudenter på kurser med jämn könsfördelning år 2005 (procent)	25
Andel icke traditionella studenter höstterminen 2005 (procent)	50
Andel i återkommande utbildning höstterminen 2005 (procent)	25
Återkommande efter examen höstterminen 2005 (procent)	10

fortsättning på nästa sida

Grundutbildningsprofil, andel helårsstudenter, år 2005 (procent)	
Humaniora, samhällsvetenskap, juridik	43
Naturvetenskap	12
Teknik	18
Övriga	27
Examina i grundutbildningen läsåret 2004/05	
Totalt antal avlagda examina	57 099
Antal magisterexamina	11 279
Antal civilingenjörsexamina	4 417
Antal kandidatexamina	13 351
Antal förstagångsexaminerade	41 739
Andel förstagångsexaminerade (procent)	73
Genomsnittligt poänginnehåll i examen (antal år)	3,7
Examen eller 120 poäng inom 7 år (procent)	67
Genomsnittspoäng efter 3 år	73
Internationellt studentutbyte (grundutbildning)	
Antal inresande studenter år 2005	12 648
Antal utresande studenter år 2005	7 007
Utresande studenter av första gången examinerade (procent)	17

Tabell 3. Grundutbildningen läsåret 2004/05

Forskarutbildning

Övergång till forskarutbildning läsåret 2004/05 (procent)	6,9
Antal nybörjare i forskarutbildning år 2005	2 783
Antal aktiva forskarstuderande höstterminen år 2005	18 639
Antal forskarstuderande höstterminen år 2005, (heltidsekvivalenter)	13 113
Antal med doktorandanställning höstterminen 2005, (heltidsekvivalenter)	7 218
Andel med doktorandanställning år 2005, (heltidsekvivalenter, procent)	55
Antal forskarstuderande/doktorsexamen år 2005, (heltidsekvivalenter)	5
Antal doktorsexamina år 2005	2 737
Antal licentiatexamina år 2005	1 137
Personal/lärare år 2005	
Antal anställda (heltidsekvivalenter)	41 922
Andel lärare (procent)	55
Antal lärare (heltidsekvivalenter)	23 237
Andel kvinnor (av lärare, procent)	40
Antal helårsstudenter per lärare	12,7
Antal disputerade lärare (heltidsekvivalenter)	12 509
Andel disputerade lärare (procent)	54
Antal professorer (heltidsekvivalenter)	3 930
Andel professorer (av lärare, procent)	17

fortsättning på nästa sida

Ekonomi år 2005

Omslutning

Totala kostnader, miljoner kronor	44 599
varav lokalkostnader (procent)	14,3
Andel grundutbildning (procent)	46
Andel forskning/forskarutbildning (procent)	53,6

Finansiering

Totala intäkter, miljoner kronor	44 795
Andel direkta statsanslag (procent)	65,3
Andel extern finansiering (procent)	34,7
Andel intäkter från privata finansiärer (procent)	12,6

Grundutbildning

Intäkter, miljoner kronor	20 736
Andel direkta statsanslag (procent)	87,5
Andel extern finansiering (procent)	12,5
Andel intäkter från privata finansiärer (procent)	4,8
Andel uppdragsutbildning (procent)	5,2

Forskning/forskarutbildning

Intäkter, miljoner kronor	23 882
Andel direkta statsanslag (procent)	46,2
Andel extern finansiering (procent)	53,8
Andel intäkter från forskningsråd (procent)	11,3
Andel intäkter från privata finansiärer (procent)	20,7
Andel uppdragsforskning (procent) ^a	7,7

Tabell 4: Forskarutbildning, personal/lärare, ekonomi.

Antalsuppgifter för lärosäten och grundutbildning

	Nyborjare 2004/05	Studenter ht 2005	Helårs- studenter 2005	Examina 2004/05
Uppsala universitet	10 174	24 820	21 873	3 757
Lunds universitet	11 576	28 811	26 884	4 283
Göteborgs universitet	10 700	30 043	25 824	4 962
Stockholms universitet	11 796	24 652	23 126	3 465
Umeå universitet	7 891	19 760	16 904	3 792
Linköpings universitet	6 705	19 442	18 041	3 433
Karolinska institutet	3 207	7 266	5 603	2 320
Kungl. Tekniska hög- skolan	5 758	13 963	12 443	2 005
Chalmers tekniska hög- skola	2 838	9 280	8 554	1 252
Luleå tekniska univer- sitet	4 182	9 485	8 082	1 499
Handelshögskolan i Stockholm	537	1 504	1 390	273
Sveriges lantbruksuni- versitet	1 841	4 103	3 418	649
Karlstads universitet	3 864	9 829	8 183	1 612
Mittuniversitetet	6 170	11 724	8 202	1 400
Växjö universitet	3 427	8 897	7 414	1 357
Örebro universitet	4 752	10 727	9 483	1 616
Blekinge tekniska hög- skola	3 731	4 945	3 320	550
Högskolan i Jönköping	3 272	7 896	6 634	1 904

fortsättning på nästa sida

Högskolan i Kalmar	3 204	7 119	6 023	1 114
Malmö högskola	5 711	12 611	10 241	2 150
Mälardalens högskola	4 770	10 140	8 725	1 694
Gymnastik- och idrotts- högskolan	206	518	494	102
Högskolan i Borås	2 223	6 676	5 002	1 656
Högskolan Dalarna	2 995	6 696	5 125	1 193
Högskolan på Gotland	3 201	2 898	2 252	80
Högskolan i Gävle	4 299	7 706	6 102	1 066
Högskolan i Halmstad	3 508	6 082	5 398	1 019
Högskolan Kristianstad	3 474	6 357	5 238	1 053
Högskolan i Skövde	2 469	4 979	4 183	1 039
Högskolan Väst	2 177	4 871	4 056	1 129
Lärarhögskolan i Stock- holm	4 230	9 179	6 285	1 891
Södertörns högskola	4 368	7 522	6 382	638
Danshögskolan	130	159	132	6
Dramatiska institutet	296	605	157	13
Konstfack	185	610	642	71
Kungl. Konsthögskolan	100	240	218	24
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	197	681	596	91
Operahögskolan i Stock- holm	13	47	40	11
Teaterhögskolan i Stock- holm	158	82	72	10
Ericastiftelsen	63	101	37	-
Ersta Sköndal högskola	330	920	787	232

fortsättning på nästa sida

Gammelkroppa skogsskola	-	26	18	6
Johannelunds teologiska högskola	93	124	79	21
Teologiska Högskolan, Stockholm	270	370	223	24
Örebro teologiska högskola	145	239	140	20
Beckmans designhögskola	43	126	121	34
Stockholms Musikpedagogiska Institut	130	162	76	14
Röda Korsets högskola	188	490	432	225
Sophiahemmet högskola	154	343	325	255
Övriga enskilda anordnare psykoterapeututbildningar	168	353	195	89
		295 174	57 099	

Tabell 5. Nybörjare, studenter, helårsstudenter och examinerade per lärosäte.

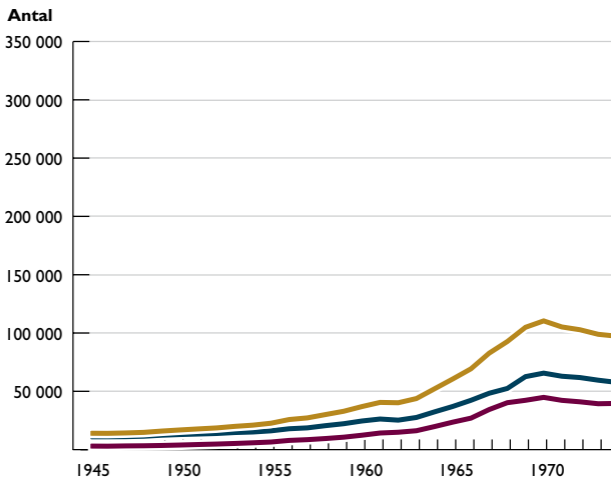
Antalsuppgifter för lärosäten och forskarutbildning

	Nyborjare 2005	Aktiva ht 2005	Doktorsex. 2005	Lic. ex. 2005
Uppsala universitet	259	2 185	367	116
Lunds universitet	327	2 799	442	112
Göteborgs universitet	312	1 987	292	64
Stockholms universitet	271	1 821	240	102
Umeå universitet	163	1 104	156	46
Linköpings universitet	198	1 277	168	96
Karolinska institutet	434	2 224	376	56
Kungl. Tekniska högskolan	238	1 590	224	177
Chalmers tekniska högskola	168	1 012	161	180
Luleå tekniska universitet	74	503	50	96
Handelshögskolan i Stock- holm	25	200	26	7
Sveriges lantbruksuniversitet	96	633	125	13
Karlstads universitet	44	223	27	12
Mittuniversitetet	41	110	2	8
Växjö universitet	39	223	21	12
Örebro universitet	41	346	21	10
Blekinge tekniska högskola	15	79	10	14
Högskolan i Jönköping	2	59	2	1
Högskolan i Kalmar	17	85	11	-
Malmö högskola	6	57	6	2
Mälardalens högskola	13	144	10	13
	2 783	18 661	2 737	137

Tabell 6. Antal nybörjare inom forskarutbildningen, forskarstuderande höstterminen 2005, antal doktorsexamina, antal licentiatexamina.

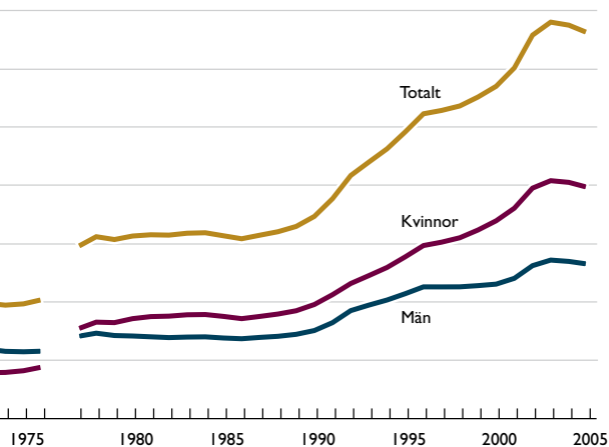
Ett långt perspektiv

DE SEXTIO ÅREN efter andra världskrigets slut har varit en period av stark utveckling och stor förändring inom den högre utbildningen. Expansionen av utbildningen i Sverige och andra länder har medfört att den inte längre är förbehållen ett fåtal, utan att allt fler har fått möjlighet att studera vid universitet och högskolor. Utvecklingen från elit- till massutbildning kan exemplifieras av att antalet studenter i grundutbildningen i Sverige har ökat från 14 000 till över 300 000 under perioden. Det finns i dag fler forskarstuderande än det fanns studenter på grundutbildningsnivå 1945.

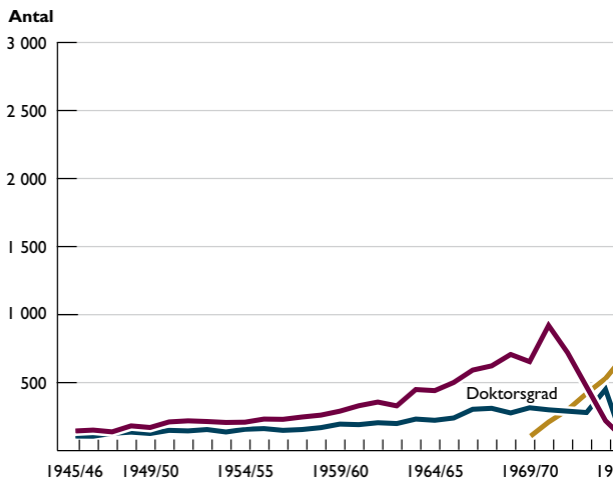

Figur 1. Antalet studenter i grundutbildningen vid universitet och högskolor höstterminerna 1945–2005

Nya universitet och högskolor har tillkommit, och i dag finns det minst en högskola i varje län. Expansionen av grundutbildningen skedde framför allt under 1960-talet och under 1990-talet. Reformen 1977 innebar att ytterligare 46 000 studenter fördes till högskolan, 33 000 kvin-

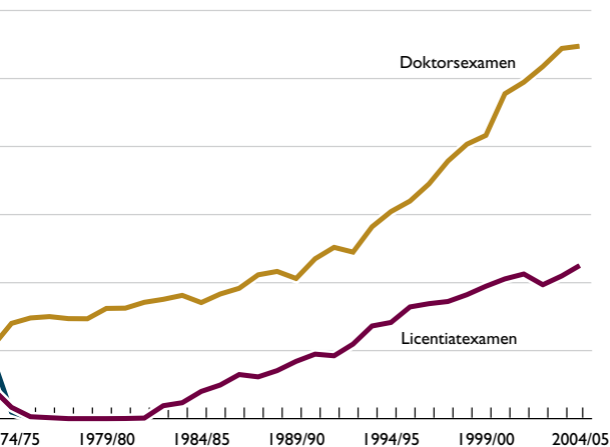

nor och 13 000 män. Andelen kvinnor i grundutbildningen har successivt stigit. I mitten av 1940-talet låg andelen på drygt 20 procent, för att under de senaste åren uppgå till omkring 60 procent. Variationen är dock stor mellan olika utbildningar.

Figur 2. Antalet forskarexamina läsår 1945/46–2004/05

Den kraftiga tillväxten av antalet studerande inom grundutbildningen under 1960-talet fick sin motsvarighet även inom forskarutbildningen. I början av 1970-talet fanns det ungefär tre gånger så många doktorander som vid 1960-talets början. Efter en måttlig ökning av antalet examina under 1980-talet fördubblades antalet examina under 1990-

talet. Från och med läsåret 1981/82 avses med licentiatexamen den nya licentiatexamen som då infördes. Efter 1970 har det skett en kraftig ökning av andelen kvinnor som tagit doktorsexamen. Andelen kvinnor bland doktorsexaminerade var 45 procent år 2004.

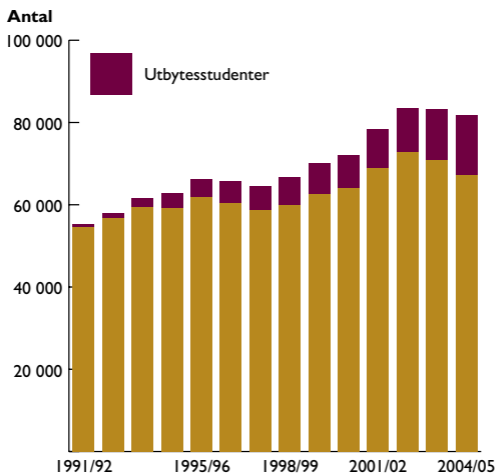
Grundutbildning

FÖR FÖRSTA GÅNGEN på över 20 år minskade antalet studenter vid svenska universitet och högskolor under 2005. Minskningen gäller både hela antalet studenter och antalet nybörjare, men antalet examinerade fortsätter att öka.

Det finns hela tiden ett gap mellan antalet sökande och antalet antagna som visar att högskolan inte har kapacitet att ta emot alla nya sökande. Hösten 2005 var antalet nya sökande 117 100 jämfört med 56 800 antagna.

Antalet som för första gången började studera vid universitet och högskolor var 81 800 läsåret 2004/05. Av dessa är nära 20 procent gäststudenter eller utbytesstudenter som kommer till Sverige för att genomföra en eller ett par terminers studier. Andelen gäststudenter har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Bland nybörjarna läsåret 2004/05 var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

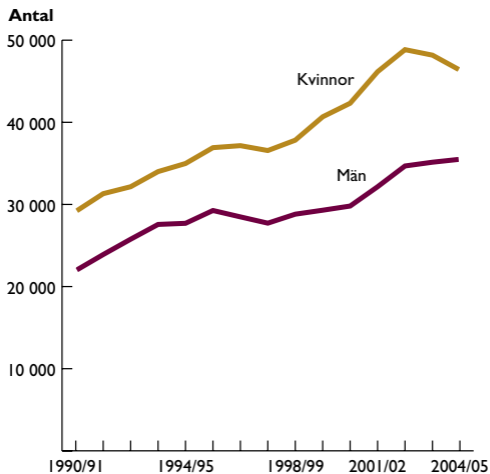
Både antalet kvinnor och män som för första gången har börjat studera vid universitet och högskolor har ökat starkt – från lite drygt 29 000 kvinnor 1990/91 till mer än 46 000 kvinnor 2004/05, och från nära 22 000 män till

Figur 5. Högskolenybörjare läsåren 1991/92–2004/05

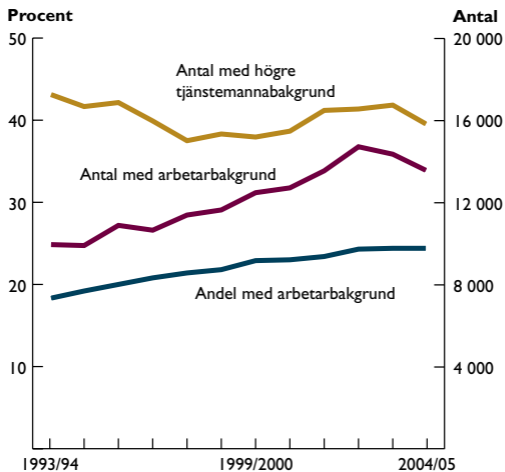
35 500. De två senaste läsåren har ökningstakten emellertid planat ut för män medan antalet kvinnor har minskat. Antalet kvinnliga högskolenybörjare var som högst läsåret 2002/03: nära 49 000 kvinnor.

Andelen studenter med arbetarbakgrund har under den senaste 10-årsperioden ökat från 18 till 24 procent av alla nybörjare i åldersgruppen 18–34 år. Storleksmässigt har

Figur 6. Antal kvinnor och män bland högskolenybörjare

därmed antalet studenter med arbetarbakgrund närmast sig antalet med högre tjänstemannabakgrund. De senaste två åren har nybörjartalet minskat för båda grupperna.

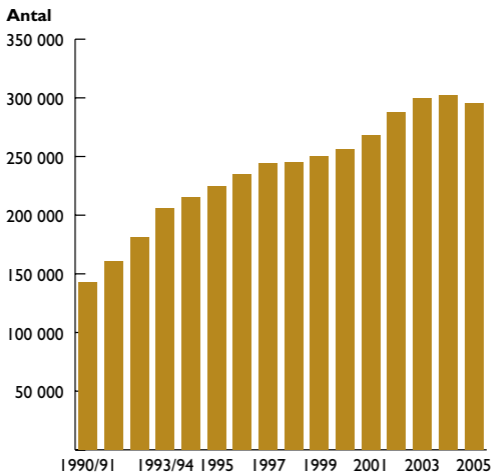
Figur 8. Andel med arbetarbakgrund bland högskolenybjörjare

Läsår	Antal distans- studenter (inkl. nätstudenter)	Andel distans- studenter av alla studenter (%)	Antal nätstu- denter	Andel nätstu- denter av alla studenter (%)
1993/94	21 500	8,4		
1994/95	24 900	9,2		
1995/96	27 000	9,5		
1996/97	28 500	9,5		
1997/98	29 800	9,7		
1998/99	31 200	10,1		
1999/00	31 900	10,0		
2000/01	36 200	11,0		
2001/02	44 300	12,5		
2002/03	62 388	16,2	37 040	9,6
2003/04	76 639	19,3	50 349	12,7
2004/05	80 896	20,5	56 493	14,3

Tabell 8. Studenter i distansutbildning

Distansutbildningen har ökat mycket kraftigt under de senaste åren, framför allt genom tillkomsten av det så kallade nätuniversitetet som samordnar de nätdistribuerade kurser som universitet och högskolor erbjuder. Antalet distansstudenter fortsatte att öka, även under det senaste året då det totala antalet studenter minskade.

Antalet helårsstudenter minskade under 2005. Det är första gången på tjugo år som utbildningsvolymen minskar. Den totala utbildningsvolymen vid universitet och

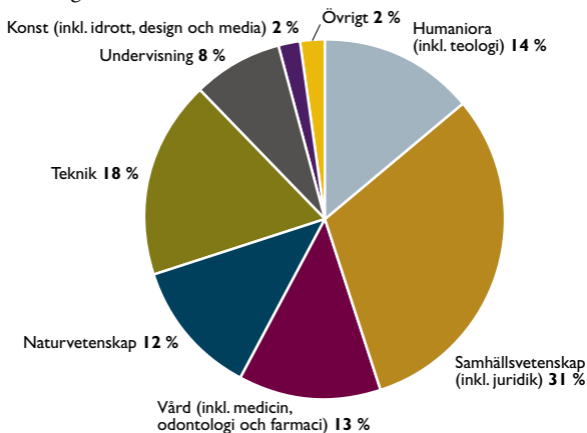

Figur 10. Antal helärsstudenter

högskolor uppgick till 295 150 helärsstudenter (exklusive uppdragsutbildning) år 2005.

Det samhällsvetenskapliga området med företagsekonomi som det största enskilda ämnet svarar för en knapp tredjedel av den totala utbildningsvolymen. Det är en lika stor del av utbildningsvolymen som för naturvetenskap och teknik tillsammans. En stor del av grundutbildningen

vid universitet och högskolor är koncentrerad till ett litet antal utbildningar. Bland program inriktade mot en yrkesexamen finns flest studenter på lärarutbildningen. Läsåret 2004/05 gick 49 300 på lärarutbildningen. Civilingenjörsutbildningen hade 28 700 studerande och högskoleingenjörsutbildningen 13 700. Lärarutbildningen, ingenjörsutbildningen, sjuksköterskeutbildningen och ekonomutbildningen svarar tillsammans för ungefär tre fjärdedelar av den utbildning som leder till en examen vid universitet och högskolor.

Figur 11. Helårsstudenter år 2005 efter utbildningsområde

Regionala skillnader

TILLGÄNGLIGHETEN TILL högre utbildning har ökat starkt genom de senaste femton årens utbyggnad av högskolan. Numera finns minst en högskola i varje län. Fortfarande finns dock stora geografiska skillnader i övergång till högre utbildning. Förklaringarna till skillnaderna är dock till stor del andra än det geografiska avståndet till närmaste universitet eller högskola.

I den mångfald av utbildningar som ryms inom begreppet högskoleutbildning finns fortfarande stora skillnader i inriktning av utbildningsutbudet mellan län och regioner. I flera av de län som har de senaste etableringarna av högskoleutbildning svarar vårdutbildningar och lärarutbildningar fortfarande för en större del av utbildningsutbudet än vad som gäller för riket i genomsnitt.

	Andel (%)	
	Humaniora- samhällsvetenskap*	Medicin**
Stockholms län	46	11
Uppsala län	49	15
Södermanlands län	44	17
Östergötlands län	36	14
Jönköpings län	42	16
Kronobergs län	55	8
Kalmar län	35	10
Gotlands län	59	
Blekinge län	27	15
Skåne län	50	13
Hallands län	58	7
Västra Götalands län	38	14
Värmlands län	49	11
Örebro län	48	15
Västmanlands län	44	17
Dalarnas län	40	13
Gävleborgs län	47	9
Västernorrlands län	43	19
Jämtlands län	43	19
Västerbottens län	41	21
Norrbottnens län	32	12
Riket totalt	44	13

* Inklusivt juridik och teologi
** Inklusivt vård, odontologi och farmaci

Tabell 9. Utbildningsprofiler i länen 2005

helårsstudenter

<i>Naturvetenskap</i>	<i>Teknik</i>	<i>Undervisning</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Summa</i>	<i>Antal</i>
12	17	7	6	100	59 775
19	9	7	1	100	23 982
12	19	5	2	100	4 363
17	24	7	2	100	18 041
4	24	13	1	100	6 634
10	7	12	8	100	7 414
13	23	11	7	100	6 023
8	32		1	100	2 252
7	51			100	3 320
10	17	7	4	100	43 218
10	18	6		100	5 398
11	24	9	5	100	47 619
11	12	13	4	100	8 201
6	15	11	6	100	9 623
12	19	5	2	100	4 363
11	15	13	9	100	5 125
14	18	10	3	100	6 102
6	15	12	5	100	4 921
6	15	12	5	100	3 281
16	9	8	5	100	17 417
10	32	8	6	100	8 082
12	18	8	4	100	295 154

Könsuppdelad utbildning

KVINNOR OCH MÄN läser i stor utsträckning olika utbildningar. Könsuppdelningen inom utbildningen bidrar i sin tur till att många yrken domineras av antingen män eller kvinnor.

Läsåret 2004/05 fanns 27 utbildningar som leder fram till en yrkesexamen och som omfattade minst 100 examina. Om påbyggnadsutbildningarna exkluderas (specialpedagog, psykoterapeut, barnmorska och specialistsjuksköterska) återstår 23 större yrkesexamensprogram. Könsfördelningen på dessa visar tydligt att män och kvinnor genom sina högskolestudier förbereder sig för skilda yrken. Endast fyra program har en ungefär lika stor andel män och kvinnor bland de examinerade. Dessa är teologie kandidatexamen, arkitektexamen, läkarexamen samt konstnärlig högskoleexamen i musik.

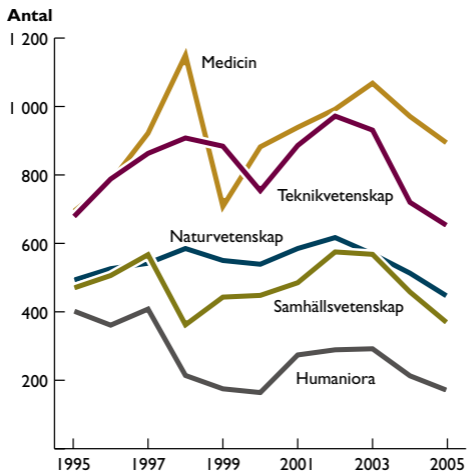
Yrkesexamina* (minst 100 examina)	Totalt	Män, %
Civilingenjör	4 417	71
Högskoleingenjör	2 593	68
Konstnärlig (musik)	115	56
Läkare	813	43
Arkitekt	177	42
Teologie kandidat	141	42
Juris kandidat	949	38
Tandläkare	172	35
Agronom	106	31
Psykolog	292	28
Apotekare	143	27
Sjukgymnast	480	23
Lärare	8 424	19
Röntgensjuksköterska	117	17
Sjuksköterska	4 520	13
Socionom	1 522	12
Studie- och yrkesvägledare	188	12
Biomedicinsk analytiker	165	11
Arbetsterapeut	389	7
Dietist	112	7
Social omsorg	370	6
Receptarie	216	3
Tandhygienist	188	3

* Högskolans påbyggnadsprogram redovisas inte.

Tabell 10. Andel män bland dem som avlagt en yrkesexamen 2004/05

Forskarutbildning

ANTALET NYBÖRJARE i forskarutbildning fortsätter att minska. Minskningen är inte lika stor som föregående år, men sammantaget betyder de båda senaste årens utveckling att antalet nybörjare har minskat med ungefär en fjärdedel – till under 3 000 nya i forskarutbildning 2005. Nu börjar också antalet doktorsexamina, som tidigare har ökat år från år, att plana ut på en nivå av drygt 2 700.

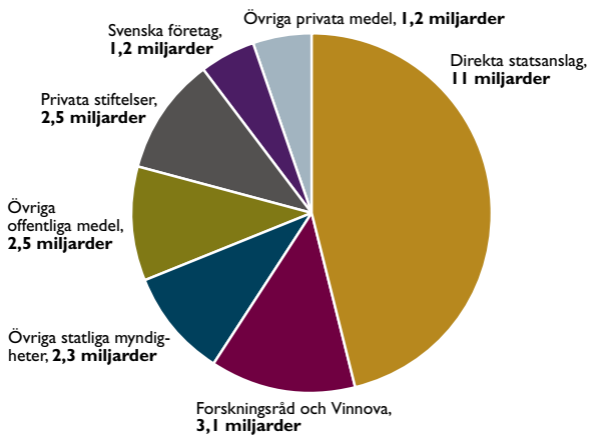

Figur 13. Nybörjare på forskarutbildning

Forskningsfinansiering

INTÄKTERNA FÖR forskning och forskarutbildning minskade under 2005, för första gången på över ett decennium, genom att intäkterna från externa finansiärer minskade. Totalt uppgick lärosätenas intäkter för forskning och forskarutbildning till 23,9 miljarder kronor för 2005, vilket betyder att resurserna har minskat med ett par procent jämfört med föregående år.

Forskningen vid universitet och högskolor utgör en dryg femtedel av Sveriges totala satsningar på FoU, medan företagen står för ungefär tre fjärdedelar. Återstående knappa fem procent av Sveriges forskning och utveckling (FoU) utförs inom andra statliga myndigheter och privata icke vinstdrivande organisationer. År 2004 uppgick Sveriges totala insatser för forskning och utveckling till 95,1 miljarder kronor, vilket i löpande pris är en minskning med två miljarder kronor jämfört med år 2003. FoU-utgifter nas andel av BNP minskade därmed från 4 till 3,7 procent. Trots minskningen står sig Sverige alltjämt mycket bra i internationell jämförelse och uppnår det av EU uppsatta målet att tre procent av BNP ska investeras i FoU.

Figur 16. Forskningsfinansiärer 2005

Ekonomi

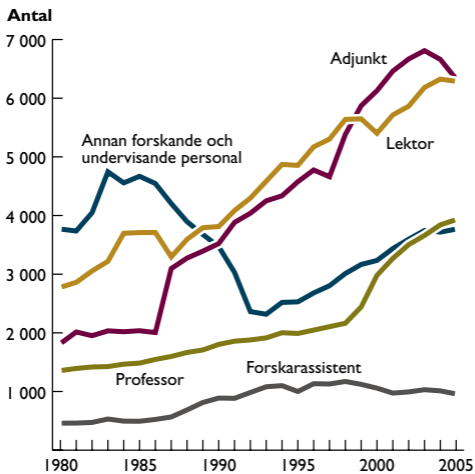
TROTS MINSKADE intäkter till landets universitet och högskolor var deras sammanlagda resultat för 2005 ett överskott om 200 miljoner. Därmed har trenden av negativa resultat sedan 2001 brutits. Lärosätena har anpassat sin verksamhet till stagnerade intäkter och dragit ned på volymen i verksamheten.

	<i>Intäkter</i>	<i>Kostnader</i>	<i>Verksamhetsutfall</i>
Grundläggande högskoleutbildning	20 736 131	20 527 222	208 909
Forskning och forskarutbildning	23 882 294	23 915 224	-32 930
Fortlöpande miljöanalys (SLU)	176 721	156 176	20 545
Totalt	44 795 146	44 598 622	196 524

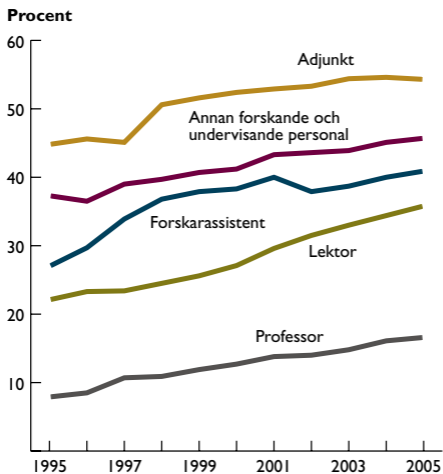
Tabell 11. Verksamhetsutfall 2005

Personal

HÖGSKOLANS PERSONAL fortsätter att minska. Sedan föregående år är minskningen tre procent. Minskningen sker inom alla ämnesområden och inom alla tjänstekategorier, utom bland professorer och annan forskande och undervisande personal. Minskningen av antalet anställda inom de minst kvalificerade lärarkategorierna betyder också att andelen forskarutbildade lärare har ökat.

Figur 18. Antal forskande och undervisande heltidspersoner 1980–2005 (exklusive anställda forskarstuderande)

Figur 19. Andel kvinnor bland forskande och undervisande personal 1995–2005

Ämnesområde	Professor	Forskar- assistent	Lektor	Adjunkt	Gäst- timlä
Humaniora och religionsvetenskap	512	123	1 082	962	9
Rättsvetenskap/juridik	75	2	127	114	3
Samhällsvetenskap	581	82	1 896	2 152	9
Matematik	126	21	311	191	
Naturvetenskap	677	248	701	221	2
Teknikvetenskap	764	189	1 148	1 080	6
Skogs- och jordbruks- vetenskap	130	47	60	68	
Medicin	847	172	388	182	
Odontologi	60	8	59	78	
Farmaci	20	2	25	5	
Veterinärmedicin	34	13	17	50	
Övriga forsknings- områden	102	52	468	1 211	3
Ingen ämneskod	3	-	6	12	
Totalt	3 930	958	6 288	6 326	33

Tabell 12. Forskande och undervisande personal (heltidspersoner) fördelade efter ämnesområde 2005.

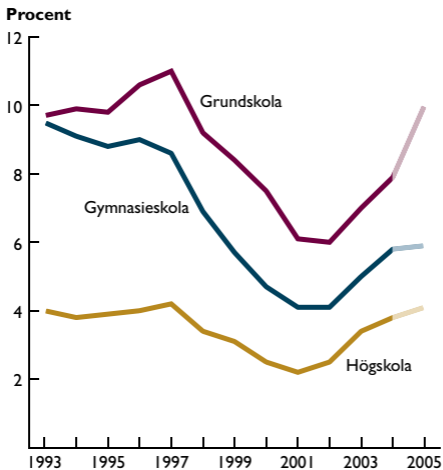
<i>- och irare</i>	<i>Annan forskande och undervisande personal</i>	<i>Teknisk och administrativ personal</i>	<i>Summa</i>	<i>Andel</i>	<i>Förändring 2004–2005, %</i>
90	269	64	3 102	13,4	–4,6
32	37	2	387	1,7	–1,3
95	528	154	5 489	23,6	–3,3
16	28	18	711	3,1	–4,6
20	616	429	2 912	12,5	–0,3
69	505	464	4 220	18,2	–5,2
1	440	81	826	3,6	–3,9
12	1 167	319	3 087	13,3	–4,5
4	28	11	249	1,1	–7,3
-	23	5	80	0,3	–1,6
-	25	6	144	0,6	–1,8
33	90	40	1 995	8,6	–0,8
1	13	-	35	0,2	–17,2
73	3 769	1 593	23 237	100,0	–3,5

Arbetsmarknad

FLERTALET NYEXAMINERADE från universitet och högskolor etablerar sig relativt snabbt på arbetsmarknaden. Det är dock stora skillnader mellan olika examensgrupper och det gäller såväl nyexaminerade med grundläggande högskoleutbildning som nyexaminerade med forskarutbildning.

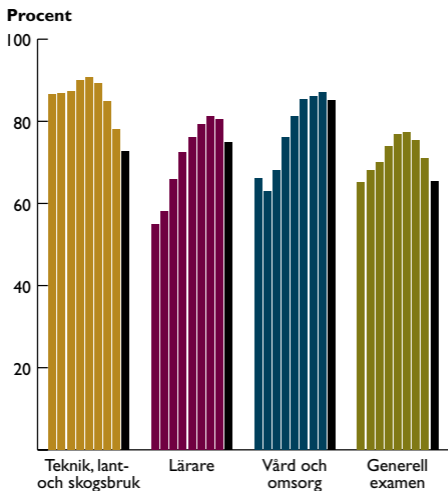
Oberoende av konjunkturläge är arbetslösheten högst för den del av arbetskraften som endast har grundskoleutbildning eller motsvarande. Arbetslösheten är lägre för dem som har gymnasial utbildning och lägst för dem som har högskoleutbildning. Andelen etablerade de senaste åren har minskat för examinerade inom teknik samt lant- och skogsbruk.

I genomsnitt etablerar sig de som avlagt doktorsexamen relativt snabbt på arbetsmarknaden. Av de knappt 2 200 forskarutbildade som avlade doktorsexamen kalenderåret 2000 hade 85 procent etablerat sig på den svenska arbetsmarknaden efter tre år. Skillnaden i etablering mel-

Figur 20. Arbetslöshet efter utbildningsnivå i arbetskraften

lan kvinnor och män var sex procentenheter, 81 respektive 87 procent. Snabbast går etableringen på arbetsmarknaden för dem med inriktning mot samhällsvetenskap och teknikvetenskap. Inom båda grupperna var 89 procent etablerade tre år efter examen. Därefter kommer i fallande ordning doktorsexaminerade med inriktning mot skogs-

Figur 21. Genomsnittlig andel etablerade på arbetsmarknaden ett till ett och ett halvt år efter examen för grupper av examinerade 1994/95 till och med 2002/03

/jordbruksvetenskap och veterinärmedicin, medicin, humaniora och slutligen naturvetenskap med den lägsta etableringsgraden, 77 procent.

Figuren på nästa uppslag visar det beräknade antalet examinerade i förhållande till rekryteringsbehovet för oli-

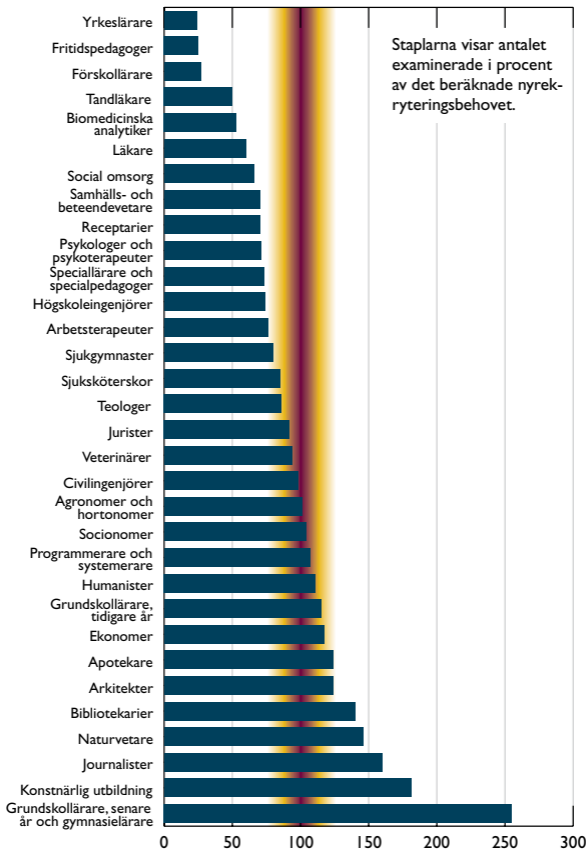
ka utbildningsgrupper om inga förändringar i antalet nybörjare görs inför läsåret 2006/07. Yrkeslärare, fritidspedagoger, förskollärare, tandläkare, biomedicinska analytiker och läkare tillhör de grupper för vilka brist kan förväntas om inte antalet nybörjare ökar. För journalister, konstnärligt utbildade och (vissa) gymnasielärare finns risk för ett framtida överskott.

Ämnesområde	Antal	Andel etablerade, procent
Humaniora	170	81
Medicin	616	85
Naturvetenskap	334	77
Samhällsvetenskap	280	89
Skog	73	86
Teknisk	317	89
Övriga	38	92
Total	1 828	85

Tabell 13. Andel (procent) etablerade på arbetsmarknaden 2003 av doktorsexaminerade år 2000

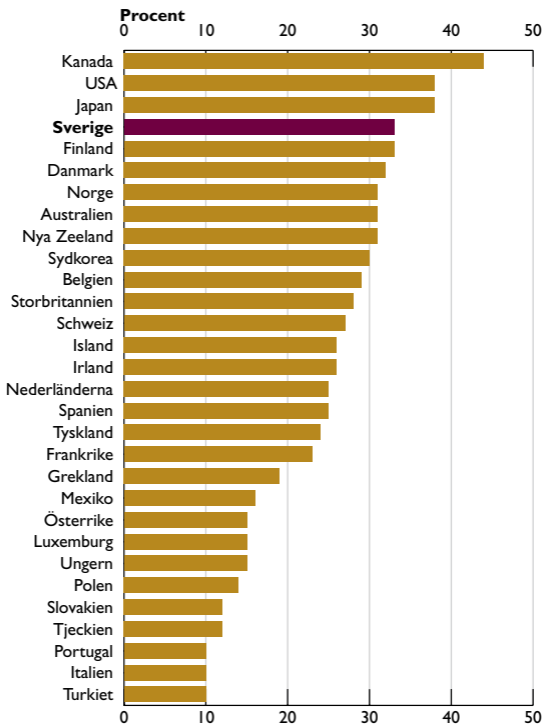
Antal

0 50 100 150 200 250 300

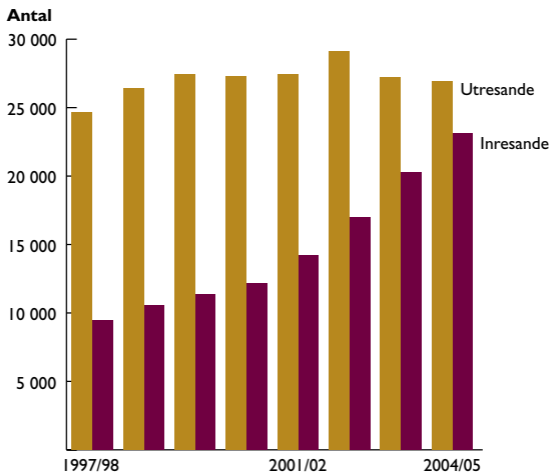

Internationellt

Höjd utbildningsnivå som instrument för konkurrenskraft och tillväxt har stått på dagordningen i mer än femton år – i Sverige och internationellt. Avtrycken i utbildningsstatistiken är tydliga, med fördubblade studenttal såväl i Sverige som i flertalet jämförbara länder. Studenttrörligheten har också ökat betydligt under senare år, i världen som helhet och över Sveriges gränser.

Figur 24. Andelen personer med högskoleutbildning 2003 i relation till befolkningen 25–64 år

Figur 25. In- och utresande studenter

Ursprungsland (medborgarskapsland)	USA	Storbritannien	Tyskland
Kina	92 774	30 690	20 141
Indien	74 603	10 422	3 422
Sydkorea	51 519	2 609	5 461
Japan	45 960	5 729	2 431
Tyskland	9 302	13 145	
Marocko	2 034	139	7 611
Frankrike	7 223	12 488	6 491
Turkiet	11 601	1 411	27 251
Grekland	2 341	22 485	7 791
Italien	3 287	5 638	8 001
Sverige	3 709	3 674	831
Övriga länder	281 963	146 803	151 131
Totalt	586 316	255 233	240 611

Källa: OECD:s databas för utbildning.

Tabell 10: Internationell studentrörlighet; studenter med utländskt medborgarskap fördelade efter ursprungsländer och mottagarländer 2003.

Mottagarland

Land	Frankrike	Australien	Sverige	Övriga	Totalt
2011	10 665	23 448	868	92 698	271 284
2019	625	12 384	301	4 472	106 236
2016	2 696	4 265	72	22 644	89 271
2018	2 490	3 462	192	3 355	63 626
2010	6 908	1 828	2 416	28 860	62 459
2016	34 826	14	17	9 045	53 691
2019	0	625	1 295	25 029	53 159
2013	2 413	320	148	4 415	47 561
2018	2 444	72	269	11 509	46 918
2013	4 740	283	686	20 267	42 904
2019	818	1 272	0	4 458	14 770
2017	152 942	140 187	19 259	373 298	1 265 589
2019	221 567	188 160	25 523	600 050	2 117 468

